basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

MOTSHEANONG/PHUPJANE 2026

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 100

Tataiso ena ya ho tshwaya e na le maqephe a 14.

Difuperweng tsa pampiri ena di se sebediswe ntle ho tumello *Phetla*

KAROLO YA A: MOQOQO

DITAELO HO BATSHWAI

TATAISO YA HO TSHWAYA DITEMA TSA BOIQAPELO

Moqoqo kapa ditema tsa kgokahano di ke ke tsa hloka sesupo leha e le sefe sa hore di badilwe tsa ba tsa abelwa matshwao ka tshwanelo. Sephetho sa matshwao a abetsweng ditema tsa boiqapelo e be se loketseng.

Ho se tshwane le kgutsufatsong moo ho nang le pehelo ya moedi o tlamang wa palo ya mantswe, moqoqo ke tema ya kgokahano ya boiqapelo. Ha moqoqo o phalla ho ya ka boiqapelo mme o hohela mmadi, e tla be e le leeme ha ho tsepamiswa maikutlo hodima bolelele feela ho na le hore ho shejwe dikahare.
Molao ke hore:

- Ho se eketswe dikotlo kaha ruburiki ka boyona e na le dikotlo.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) - SLKT

ELA TLHOKO:

- Sebedisa ruburiki ena ka dinako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (Pampiri ya 3, Karolo ya A).
- Matshwao a 0–50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopeho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kelohloko ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso le maemo **MATSHWAO A: 30**	**Boemo bo hodimo**	**28–30**	**22–24**	**16–18**	**10–12**	**4–6**
		-Nehelano e babatsehang ho feta tebello e tlwaelehileng -Mehopolo e bontshang bohlale, e phephetsang monahano, ebile e sutsitse -O hlophisitswe le ho hokelwa ka boqhetseke, ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	-Nehelano e ntle haholo -Mehopolo ke e loketseng ebile e kgahlisa ka botlalo le bopaki ba nehelano e butswitseng -O hlophisitswe le ho hokelwa hantle haholo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo.	-Nehelano e kgotsofatsang -Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e amohelehang -O hlophisitswe le ho momahana ka tsela e amohelehang ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	-Nehelano e momahane mona le mane -Mehopolo ke e sa hlakang, ebile e se ya boiqapelo -Ho na le bopaki bo fokolang ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	-Nehelano e tswile lekoteng hohang -Mehopolo ke e sa tsepamang, e dubakaneng -Ha e utlwahale mme mehopolo e a phetakakwa -Ha e a hlophiswa le hona ho hokeleha.
	Boemo bo tlase	**25–27**	**19–21**	**13–15**	**7–9**	**0–3**
		-Nehelano e tswileng matsoho leha e haellwa ke matshwao a boqhetseke ba moqoqo o babatsehang -Mehopolo e sutsitseng ebile e bontsha boiphihlelo bo hodimo -O hlophisitswe le ho hokelwa ka bonono, ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelano e radilwe hantle -Mehopolo ke e loketseng, mme e thahasellisang -O hlophisitswe le ho hokelwa hantle ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelano e a kgotsofatsa leha e sa hlaka mona le mane -Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e mahareng -Karolo ya mosebetsi e itseng e hlophisitswe; -Ho na le boiteko bo itseng ba tlhophiso le momahano ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelanno boholo e tswile lekoteng -Mehopolo e na le ho hloka kgokelo mme e dubakane -Bopaki ba tlhophiso le momahano bo a thekesela	-Ha ho boiteko bo entsweng ba ho arabela sehlooho -Mehopolo e tswile lekoteng ka hohle-hohle, ha e a nepahala -Mosebetsi ha o a tsepama sehloohong mme o dubakane

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, tlotlontswe ke tse lokelang sepheo/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto **MATSHWAO A: 15**	**Boemo bo hodimo**	**14–15**	**11–12**	**8–9**	**5–6**	**0–3**
		-Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya puo e bontsha boitshepo mme e tswile matsoho - Sehalo se kgahlisang ebile se le matla -O batla o hloka diphoso tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe ka boqhetseke bo hlollang	-Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka botlalo -Tshebediso ya puo e matla mme ho sebedisitswe sehalo se loketseng boholo ba nako -Boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa melao ya puo le mopeleto -O radilwe hantle haholo	-Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo -Tshebediso ya puo ke e lokileng bakeng sa ho fetisa moelelo - Puo ya bonono e sebedisitswe ho matlafatsa dikahare	-Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba hammoho le maemo -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo le kgetho ya mantswe ke tse sa lokelang -Tlotlontswe e haellang haholo	-Tshebediso ya puo ha e utlwisisehe -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -Tlotlontswe e haellang ho feta tekanyo hoo nehelano e sa utlwisiseheng
	Boemo bo tlase	**13**	**10**	**7**	**4**	
		-Tshebediso ya puo ke e tswileng matsoho, e susumetsang sehalo se nepahetseng -O batla o hloka diphoso tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo babatsehang	-Tshebediso ya puo ke e utlwahalang, mme e loketseng ka kakaretso -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse mmalwa tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	-Tshebediso ya puo e lekane leha ho na le ho se tsepame mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e haella	-Tshebediso ya puo ke e hlotsang -Ha ho phapano kapa ke e fokolang motswakong wa dipolelo -Tlotlontswe e haella ka tsela e ikgethang	
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang **MATSHWAO A: 5**		**5**	**4**	**3**	**2**	**0–1**
		-Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang -Dintlha tse phethahetseng ka botlalo -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehang	-Kgodiso ya dintlha ke e utlwisisehang, mme e hodisang sehlooho -O momahane -Dipolelo le diratswana di a utlwisiseha ebile di tswakilwe	-Dintlha tse loketseng di a hodiswa -Dipolelo le diratswana di bopilwe hantle -Moqoqo o na le moelelo	-Dintlha tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o na le moelelo o itseng	-Dintlha tse hlokehang di a haella -Dipolelo le diratswana di fosahetse -Moqoqo ha o na moelelo
MATSHWAO		**43–50**	**33–40**	**23–30**	**13–20**	**0–10**

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	**Matshwao**	**Senotlolo**
Dikahare le Moralo (60%)	30	DM =
Puo, Setaele le Ho hlaola diphoso (30%)	15	PST =
Sebopeho (10%)	05	Seb =
Matshwao ohle	**50**	

KAROLO YA A: MOQOQO

TATAISO YA SEBOPEHO SA DITEMA TSA MOQOQO

Mefuta ya Ditema	**Moqoqo wa Phetelo/ o hlalosang**	**Moqoqo wa Boimamelo/ditema tsa Dinnete**	**Ditema tsa Kgohelo/ngangisano/o sa nkeng lehlakore**
Sebopeho sa ka ntle	• Sehlooho • Selelekela • Mmele • Phethelo	• Sehlooho • Dihloohwana • Selelekela • Mmele • Phethelo	• Sehlooho • Selelekela • Mmele • Phethelo
Sebopeho sa seratswana	**Mohato/Setepe** Moralo wa mantlha o hatellang hodima ditsela tse itseng tsa ho etsa dintho le tsa phetelo tse itshetlehileng hodima tlhahlamano ya diketsahalo ho latela nako. • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tsa tlatsetso ho bontsha tlhahlamano ya diketsahalo.	**Ketane** Dipolelo tse hlahang di latelana di hokahantswe ke polelo e tlang pele. • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tsa tlatsetso	**Mokolokotwane** Mathathama a dingangisano/dinnete tse phaelletsweng ho tshehetsa ntlha e itseng. **Botsitso** Ho tshehetsa mahlakore ka bobedi ka dingangisano tse leka-lekanang mabapi/kgahlanong le ntlha-kgolo, e le ho fana ka teka-tekano lehlakoreng ka leng. **Ngangisano:** **Selelekela** – ntlhakemo e hlake **Mmele:** • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dingangisano tse latelwang ke ditlhaloso **Phethelo:** • Dikgothaletso • Kgutsufatso/phethelo • Ntlhakemo e hlahelle

			<u>O sa nkeng lehlakore</u>: **Selelekela** – ntlhakemo e hlake **<u>Mmele:</u>** • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tse tshehetsang • Dintlha tse kgahlanong le sehlooho le mabaka. **Phethelo:** • Dikgothaletso • Kgutsufatso/phethelo • Ntlhakemo e hlahe
Makgetha	• Di re qoqela ka pale e mabapi le motho/batho, sebaka le nako ya diketsahalo. • Di na le mopheti kapa mongodi wa pale.	• Fana ka tsebo kapa tlhahisoleseding ya nnete.	• Di ikemiseditse ho hohela/ho okaoketsa maikutlo kapa diketso tsa mmadi.
Makgetha a puo	• Puo ya semmuso kapa eo e seng ya semmuso • Lekgathe lefetile le sebediswa haholo. • Mahokedi a kang kamora, yaba, pele ho moo, pele, kahoo, jj.	• Puo ya semmuso • Lekgathe lejwale le a sebediswa. • Puo e sa bontsheng maikutlo a mongodi • (Jakone) puo e sebediswang lekaleng le ikgethileng la tsa mosebetsi. • Sehalo ke sa semmuso	• Puo e tobang taba e a sebediswa. • Puo ya bonono, e kang ya mekgabisopuo. • E hlaha eka e tseba matswalo le ditabatabelo tsa rona kahoo di sebedisa monyetla oo ho okaoketsa maikutlo a babadi. • E hlahisa dikgopolo-taba eka ke taba. • Ditshwantsho le tshebediso ya mmala. • Dingangisano tse sekametseng lehlakoreng le le leng.

POTSO YA 1

1.1 Ruri ke tshaba bolebadi!

Dikahare: Dikahare di hlakise bobe ba bolebadi. **[50]**

1.2 Sephiri sa hao se tla tsejwa ka le leng.

Dikahare: Di hlakise diketsahalo tse tla etsahala ho pepesa sephiri sa hae. **[50]**

1.3 Bokamoso ba ka.

Dikahare: Dikahare di hlakise seo a batlang/labalabellang ho se fihlella bophelong ba hae. **[50]**

1.4 Puo ya lebatowa e lokela ho rutwa dikolong. Dumellana kapa o hanane le sehlooho sena.

Dikahare: Dikahare di totobatse hore o dumellana le sehlooho kapa o hanana le sona tabeng ya ho rutwa ha puo ya lebatowa dikolong. **[50]**

1.5 Dintle le dimpe tsa ho hodiswa ke motswadi a le mong. **[50]**

Dikahare: Dikahare di totobatse mahlakore a mabedi a taba, e leng la dintle le dimpe tsa ho hodiswa ke motswadi a le mong. **[50]**

1.6–1.8 Ditshwantsho

- Dikahare tse ka lebellwang:
- Moqoqong ona mohlahlobuwa o sheba setshwantsho mme a qoqe ka se qholotsang maikutlong a hae.
- Moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng.
- Moqoqo o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe. **[50]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E TELELE – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 30]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. **MATSHWAO A: 18**	**15–18** --Nehelano e babatsehang haholo ho feta ditebello tse tlwaelehileng - Mehopolo e matla, e butswitseng -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta wa tema -Mosebetsi o tsepame -Mehopolo le dikahare di momahane -Nehelano e manollotswe ka boqhetseke mme dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho -Sebopeho ke se nepahetseng ka botlalo	**11–14** -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta wa tema -Nehelano e tsepame - ha e kgere -Mehopolo le dikahare di momahane, mme di manollotswe hantle haholo ka dintlha tse tshehetsang sehlooho -Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa haholo	**8–10** -Nehelano e lekaneng, e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta wa tema -Nehelano ha e a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng -Mehopolo le dikahare di na le momahano e lekaneng feela -Ke dintlha tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho -Ka kakaretso, sebopeho se nepahetse leha se na le diphoso tse itseng	**5–7** -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo e itseng ya makgetha a mofuta wa tema -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng - Sehlooho se tshehetswa ke dintlha tse mmalwa -Melao ya sebopeho e sebedisitswe ka bohlotsa bo boholo -Kgaello e itseng ya dintlha tsa bohlokwa	**0-4** -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta wa tema -Moelelo o nyotobetse ke ho kgera ho hoholo -Mehopolo le dikahare ha di na momahano -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswe, matshwao a ho bala le mopeleto. **MATSHWAO A: 12**	**10–12** -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa -Melao ya puo e nepahetse ka botlalo ebile nehelano e bopehile hantle -E batla e se na diphoso	**8–9** -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Ka kakaretso, melao ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle -Tlotlontswe e ntle haholo -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	**6–7** -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa melao ya puo; -Tlotlontswe e lekaneng -Diphoso ha di nyotobetse moelelo.	**4–5** -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata -Tlotlontswe e haellang -Moelelo o nyotobetse	**0–3** -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o tletse diphoso mme o dubakane -Tlotlontswe ha e a lokela sepheo -Moelelo o nyotobetse haholo
MATSHWAO	**25–30**	**19–23**	**14–17**	**9–12**	**0–7**

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare, Moralo le Sebopeho (60%)	18	DMS =
Puo, Setaele le Ho hlaola diphoso (40%)	12	PST =
Matshwao ohle	**30**	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

POTSO YA 2

2.1 LENGOLO LA SETSWALLE

Sebopeho:
- Aterese e nngwe feela, ke ya mongodi. E ngolwe bohareng ba leqephe ho tloha letsohong le letshehadi ho isa ho le letona.
- Tlasa aterese ho tlolwe mola e be hona ho ngolwang letsatsi/mohla (k.h.r. aterese le mohla ha se ntho e le nngwe)
- Ho tlolwe mola kamora aterese le mohla e be ho tla tumediso.
- Tlola mola ebe o qala ditaba tsa lengolo.
- Seratswana sa pele ke selelekela.
- Mmele wa lengolo o be le diratswana.

Dikahare:
- A tshedise motswalle le ba lelapa labo ha ba ile ba ameha koduweng ya dipula tse neleng ka matla.
- Puo eo e seng ya semmuso e amohelehile hore a ka e sebedisa.
- Qetelo e be e dumellanang le mofuta ona wa lengolo. **[30]**

2.2 RAPOROTO

Sebopeho:
- Motho kapa batho bao raporoto e lebisitsweng ho bona.
- Sehlooho sa Raporoto.
- Ditaba kapa dintlha tsa ho tjhaiswa ka koloi ha motho ke moshanyana.
- Mokgwa wa tshebetso.
- Diphumano.
- Diqeto.
- Ditlhahiso/Ditshisinyo.
- Mohla le tshaeno/sikineitjhara.

Dikahare:
- E bontshe sebaka/tulo ya diketsahalo.
- E hlalose kamoo a boneng motho ya tjhaisitsweng ke koloi kateng.
- E hlalose le kamoo a ileng a fumana/kopa thuso kateng ho ka thusa lehlasipa.
- E hlahise ditshisinyo tsa hae hodima taba ena. **[30]**

2.3 PUO

Sebopeho:
- Sehlooho sa puo.
- E be le selelekela, mmele le qetelo.
- E be le diratswana tse bopilweng ka dipolelo tse kgutshwanyane.

Dikahare:

- Puo ya hae e be e matla ya tshebediso e mpe ya dithethefatsi e le ho qahamisa ditsebe tsa bamamedi.
- A hlophise le ho hlahlamisa dintlha tsa hae ka boqhetseke.
- A tswake ka mehlala le dipolediso tsa bonono tse sa tlwaelehang ho natefisa puo.
- Puo ya hae e be le phallo, ho be le qaleho e hlakileng, mmele wa dintlha tse momahaneng le qetelo e mathemalodi.
- A bue dintlha tsa nnete tse sa tswakwang ka leshano tse malebana le sehlooho.
- Phethelo ya puo ya hae e hlake mme a ka bua ka ditlamorao tse bosula tsa tshebediso e mpe ya dithethefatsi. **[30]**

2.4 ATIKELE YA KORANTA

Sebopeho:

- E be le *sehlooho* se matla se bileng se hohela mahlo a mmadi, mme se fupera mohopolo wa sehlooho.
- Lebitso la moqolotsi wa ditaba mmoho le sebaka moo atikele e ngolletsweng teng, di hlahiswe ka mongolo o motenya ka ditlhaku tse kgolo ka hodimo ho seratswana sa pele.
- Hangata atikele ya koranta e ka *arolwa ka dikholomo* tse pedi/tharo tse bopilweng ka *diratswana* tse kgutshwane, tse bopilweng ka dipolelo tse ka bang tharo.
- Ho ka *siuwa mola* dipakeng tsa diratswana kapa ha qalwa seratswana se setjha harenyana feela.
- Ditaba di hlahiswe ka sebopeho sa phiramiti/fanele e shebileng tlase; di hlahise ditaba le tlhahisoleseding e bohlokwahlokwa pele, ho theoha jwalo ho isa ho e seng bohlokwa hakaalo.

Dikahare:

- Seratswana se lelekelang ke ditaba tsa atikele tse kgutsufaditsweng; o tsebisa mmadi dintlha tsa bohlokwa, tse kang ho etsahala *eng?* ke *mang? kae? neng? hobaneng?* le hore tsohle di tla latela *jwang*?
- Ntlha kapa mohopolo ka mong o namiswa seratswaneng sa wona.
- Sehalo se hlahe eka ha se na tshekamelo ya letho le ho se hlahise maikutlo a mongodi.
- Atikele e ngolwe ho hlaha lehlakoreng la ***mmuuwa*** (*yena* kapa *bona*, *yona*, *tsona*, jj,); - maemedi a mmui (*ke* kapa *nna*, *rona*) ha a sebediswe hohang.
- Tshebediso ya mabitso a batho e eketsa bonnete ba ditaba tseo ho ngolwang ka tsona.
- Moo batho ba qotswang kapa moo ba nehelanang ka bopaki teng, ho sebediswe *puo ya mmui* le matshwao a di-a-bulwa-di-a-kwalwa.
- Ho sebediswe dipolelo tse ho lekgathe la jwale le la nako e fetileng. **[30]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE - SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 20]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. **MATSHWAO A: 12**	**10–12** - Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; - Mehopolo e matla, e butswitseng; - Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; - Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; - Dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho mme di hlalositswe ka tsela e babatsehang; - Sebopeho ke se nepahetseng.	**8–9** - Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; - Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositsweng ka tsela e supang bokgoni mme di tshehetsa sehlooho; - Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	**6–7** - Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; - Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; - Ke dintlha tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho; - Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	**4–5** - Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; - Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. sehlooho se tshehetswa ke dintlha tse mmalwa; - Sebopeho se foofo feela, mme se na le bohlotsa bo boholo; -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	**0–3** - Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; - Mehopolo le dikahare ha di na momahano; - Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho; - Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswe, matshwao a ho bala le mopeleto. **MATSHWAO A: 8**	**7–8** - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang; - Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; - Mosebetsi ha o na diphoso.	**5–6** - Sehalo, rejistara, setaele, le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo; - Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; - Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; - Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	**4** - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e mahareng; - Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; - Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng; - Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	**3** - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; - Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; - Tlotlontswe e haellang; - Moelelo o nyotobetse.	**0–2** - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; - Mosebetsi o tletse diphoso mme o dubakane; - Tlotlontswe ha e dumellane le sepheo; - Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO	**17–20**	**13–5**	**10–11**	**7–8**	**0–5**

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare, Moralo le Sebopeho (60%) Puo, Setaele le Ho hlaola diphoso (40%)	12 8	DMS = PST =
Matshwao ohle	**20**	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

POTSO YA 3

3.1 KARETE YA MEMO

Sebopeho:
- E totobatse letsatsi, nako le sebaka.
- Ditaba di hlahiswe ka bokgutshwane.
- Ho ka sebediswa mongolo ka tsela e kgabisang karete; jwalo ka ho sebedisa mongolo o tshekaletseng; dipolelo tse kgutshwanyane le tse telele; motswako wa mongolo o moholo le o monyenyane; sebaka moo mongolo o behwang teng, jj.
- A ka sebedisa mekgabo ya botaki le bonono ho kgabisa karete ya memo.

Dikahare:
- A ka sebedisa puo e batlang e arohile dikoto; dipolelwana le dipolelo tse sa fellang hantle empa molaetsa o utlwahala.
- Sehalo e be se dumellanang le memo (moketjana wa letsatsi la tswalo). **[20]**

3.2 FEISIBUKU

Sebopeho:
- Feisibukung o fumana sebaka sa ho ngola melaetsa. Sebakeng seo o ka hlahisa maikutlo a hao ka diimoji tse fapaneng.

Dikahare:
- Ho ngolwe lentswe 'motswalle' ka hodimodimo molaetseng oo.
- Ho ngolwe sehlooho se totobetseng.
- Mohlahlobuwa o thoholetsa motswalle ya sebeditseng hantle dipapading tsa *Chess* mme ebile a tla fetela mokgahlelong wa makgaolakgang naheng ya China.
- Molaetsa/ditaba di ngolwe ka puo e hohelang basebedisi ba Feisibuku ho kena leqepheng la mohlahlobuwa.
- Lekgathe le laolwa ke maemo a ditaba.
- Molaetsa o lokela ho hlaka le ho ba mokgutshwane.
- Tshebediso ya ditlhaku, dinomoro, dikgutsufatso tsa mantswe di sebediswe feela ha molaetsa e se wa semmuso. **[20]**

3.3 DITSHUPISO

Sebopeho:
- Di be le sehlooho.
- Ditshupiso di ngolwe ka diratswana.

Dikahare:

- Ditshupiso di lokela ho ngolwa di le ho sekaotaelo temekisong ya tumelo.
- Tatellano le momahano e nepahetseng ya diketsahalo ke ya bohlokwa.
- A bue ka mabitso a diterata tse nne le meaho e mene eo a tlamehang ho e feta pele a fihla mabaleng a Mphohadi.
- Moo a tla thinya teng, a hlalose hore a thinyetse ka letsohong lefe.
- Moo a tla palama se itseng kapa a kenang ka hara sona, a se bolele.
- A lekanye bolelele ba tsela (kamora dimitara tse … kapa kilometara e le nngwe, o tla bona …), jj.
- Puo e hlakileng, e bile e otlolohile le sehalo se tsamaellanang le mofuta ona wa tema, di lokela ho sebediswa. **[20]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 20
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100